

Nagespeelde barenсноod

Simulatietraining helpt bij het voorkomen van fouten bij bevallingen. 'Iedereen kan een black-out krijgen.'

Van onze verslaggeefster
Maud Effting

AMSTERDAM Lijkbleek zit aanstaande moeder Pien de Waal (37) op een baarkruk in de verloskamer van het Sint Lucas Andreas Ziekenhuis in Amsterdam. Het zweet staat op haar voorhoofd. 'Pers maar', roept de verloskundige.

Maar zodra de baby geboren is, gaat het mis. Onder de moeder vormt zich een plas bloed. 'Ik voel me heel slap', zegt ze, terwijl ze steeds witter wordt. Toch duurt het nog minutenlang

voordat de verloskundige en de kraamverzorgster op de noodbel drukken en er een witte wolk van ziekenhuispersoneel binnenkomt rennen. De jonge moeder verkeert dan al een tijd in shock.

Een uurtje later staat dezelfde moeder alweer in de koffiekamer van het ziekenhuis. Ze is actrice en ze is ingehuurd om verloskundigen, verpleegkundigen en gynaecologen in het ziekenhuis te trainen op noodsituaties.

Wekelijks schminkt ze zich als vrouw in barenсноod, inclusief zweetdruppels. In de verloskamers

zit ze half bloot, met aangeplakt schaamhaar en een nepvagina, gekocht in een seksshop. Voor bepaalde scenario's - waarbij de baby vast komt te zitten - is zelfs een vagina gemaakt waar het babyhoofdje uitsteekt.

Simulatietrainingen zijn een succesvolle manier om fouten te voorkomen: in de VS leidde invoering ervan tot een afname van 90 procent van chirurgische complicaties. Het Sint Lucas Andreas Ziekenhuis in Amsterdam begon onlangs als een van de eerste in Nederland met trainingen waarbij niet alleen het eigen perso-

neel meedoet, maar ook verloskundigen van buiten het ziekenhuis.

Want daarin schuilt een van de problemen in het Nederlandse systeem: de communicatie tussen verloskundigen en gynaecologen. Zodra er tijdens de thuisbevalling iets misgaat, moet de patiënte snel en goed worden 'overgedragen' aan het ziekenhuis.

En dat gaat niet altijd goed, zo blijkt onder meer uit het recente rapport van de stuurgroep Zwangerschap en Geboorte over de hoge babysterfte in Nederland. Een op de honderd baby's sterft rondom de geboorte; tweemaal zoveel als in Spanje. Een van de oorzaken is onduidelijkheid tussen verloskundigen en gynaecologen.

'Ik had allang op de noodbel willen drukken, het duurde me veel te lang', zegt de kraamverzorgster bij de nabespreking. 'Waarom zei je dat dan niet?', zegt gynaecoloog en trainingsleider Marion Heres. De kraamverzorgster aarzelt. 'Mag ik dat dan zeggen?', vraagt ze. 'De verloskundige is toch verantwoordelijk?'

Heres ziet het geregeld gebeuren op trainingen: de angst om commentaar te leveren op iemand met een 'hogere' rang. 'Weet je nog wat er gebeurde bij de vliegcrash op Tenerife?', vraagt ze. 'Toen durfde de co-piloot de gezagvoerder niet te waarschuwen dat hij niet kon vertrekken. Met 583 doden tot gevolg.'

Ook in de geneeskunde is het van groot belang om aan 'speak-up' te doen, stelt Heres, die onlangs met collega Heleen Vermeulen een boek schreef over simulatietrainingen. 'Iedereen kan een black-out hebben.'

In hun boek beschrijven ze dat menselijke factoren een van de belangrijkste oorzaken van fouten vormen. Dat Tenerife erbij wordt gehaald is geen toeval: simulatietrainingen komen oorspronkelijk uit de luchtvaart. Uit onderzoek van 2006 blijkt dat teamtraining op de verloskamers leidt tot halvering van het aantal pasgeborenen met zuurstofgebrek.

Om het realiteitsgehalte te verhogen koos hun ziekenhuis bewust voor een actrice, en niet voor een pop. Heres: 'Soms gaan mensen er zo in op dat ze heel hard op het schaambeent van de actrice drukken als de baby vastzit met zijn schouder. Ik heb wel eens iemand gehad die de onderbroek van de actrice uittrok om inwendig onderzoek te gaan doen.'

Ook bij de verloskundige die voor het eerst meedeed in het ziekenhuis werkte het. 'Ik zat binnen één minuut in het verhaal', zegt ze achteraf. 'Het was zo écht. Ik heb helemaal niemand meer om me heen gezien.'

De actrice simuleert dat ze bij de bevalling een hartaanval krijgt.

Foto Joost van den Broek / de Volkskrant